

Spolufinancováno
Evropskou unií

Akční plán metodické podpory komunitní práce

Michal Kandler

Květen 2025

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus v rámci projektu „Podpora územního rozšíření a metodického rozvoje komunitní práce v území s koncentrací sociálního vyloučení (KP)“, registrační číslo projektu: CZ.03.02.02/00/22_004/0000341

Spolufinancováno
Evropskou unií

Obsah

Manažerské shrnutí	2
Úvod.....	4
1. Kontext a východiska metodické podpory.....	5
2. Přehled plnění Akčního plánu metodické podpory komunitní práce (1. verze)	7
4. Nové zaměření metodické podpory	11
5. Akční rámec a harmonogram podpory	13
6. Evaluace metodické podpory a doporučení	15
Závěr.....	17

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus v rámci projektu „Podpora územního rozšíření a metodického rozvoje komunitní práce v území s koncentrací sociálního vyloučení (KP)“, registrační číslo projektu: CZ.03.02.02/00/22_004/0000341

Manažerské shrnutí

Druhá verze Akčního plánu metodické podpory komunitní práce potvrzuje, že bez cílené, individuálně přizpůsobené a dlouhodobě dostupné metodické podpory nelze komunitní práci v České republice smysluplně ukotvit.

- Metodická podpora se ukazuje jako klíčový nástroj **nejen pro zvyšování odborné úrovně**, ale také pro **udržení pracovníků, prevenci vyhoření, rozvoj lídrů a zachování identity komunitní práce** jako emancipující a zplnomocňující metody.
- Nově se ukazuje, že komunitní práce potřebuje **neformální i formální oporu**, která přesahuje samotný metodický text – důraz se posouvá od „jak na to“ k „proč to děláme“.
- Efektivní metodická podpora se **méně soustředí na kontrolu výstupů** a více na **rozvoj dovedností, reflexi týmové dynamiky a ukotvení hodnotového rámce komunitní práce**.

Od července 2023 probíhaly metodické konzultace v terénu i online se 14 organizacemi v osmi krajích. Týkaly se jak velkých měst, tak malých obcí. Konzultace, workshopy, supervize i tematická setkání ukázaly:

- **Nezbytnost adaptace metodické podpory** podle velikosti, profesionalizace i typologie realizátora. Začínající malý spolek komunitního typu potřebuje něco jiného než městský úřad nebo větší zkušená nezisková organizace.
- **Proměnu veřejných setkání** z informačních fór na nástroje kolektivního rozhodování.
- **Zmatek v rolích pracovníků** – souběh rolí komunitního pracovníka, aktivisty, lídra a facilitátora vede často k přetížení a nejasnému očekávání. Právě zde se metodická podpora ukazuje jako nástroj k objasnění a vyvážení těchto pozic.
- **Zvýšený důraz na reflexi, etiku a transparentnost** – bez schopnosti týmově reflektovat, co se daří a co ne, není možné udržet kvalitu práce s komunitou.
- **Finanční nejistotu a nedostatečnou institucionální oporu** – bez ní metodicky vedená komunitní práce nevydrží.

Na základě analýzy naplnění 1. verze Akčního plánu, výstupů z konzultací a reflexe týmů vznikla 2. verze Akčního plánu se třemi hlavními prioritami:

A. Srozumitelná a flexibilní metodická podpora

- Využívání přístupů „na míru“: metodika pro obce ≠ metodika pro komunitní spolek.
- Větší důraz na vizualizaci, příklady z praxe, scénáře řešení.
- Vytváření tematických sad dle potřeb (např. lídrovství, veřejné setkání, plánování aktivit, ukončování projektu).

B. Podpora reflektivní kultury týmů

- Facilitace reflexe, pravidelné supervize a metodické deníky jako součást kultury.
- Zakládání „mikrotýmů“, kde je možné sdílet příběhy, nejistoty a posilovat se navzájem.
- Práce s nástroji reflexe namísto výkaznictví (např. reflexivní karty, peer evaluace).

C. Udržitelnost a přesah do budoucnosti

- Mapování a aktivní podpora udržitelnosti týmů – fundraising, spolupráce s obcí, systém podpory lídrů.
- Vyjasňování rolí a odpovědností: kdo je lídr, facilitátor, metodik, peer konzultant, odborný garant?
- Propojování s dalším vzděláváním a akreditovanými kurzy komunitní práce.

Všechny tři priority se opírají o zjištění z výzkumu souběhu rolí a reflektují potřeby terénních týmů formulované v zápisech i veřejných setkáních.

Manažerské shrnutí vychází z následujících zdrojů:

- **Druhá verze Akčního plánu metodické podpory komunitní práce (2025).**
- Výsledky **metodických konzultací**, proběhlých v 11 lokalitách.
- Reflexe z 11 pilotních lokalit: Krnov, Brno-Husovice, Česká Třebová, Odry, Havířov, Liberec, Vřesová, Roudnice nad Labem, Jihlava, Ralsko, Hanušovice
- Postupy sběru dat: metodické deníky, zápisy z terénu, facilitované reflexe, zápisy z metodických workshopů.

Úvod

Projekt „**Podpora územního rozšíření a metodického rozvoje komunitní práce v oblastech s koncentrací sociálního vyloučení**“ (dále jen projekt KP) se zaměřuje na podporu obcí a měst, v nichž žijí lidé v podmínkách sociálního vyloučení. Jeho cílem je posílit zavádění a rozvoj metody komunitní práce jako nástroje sociálního začleňování, a to prostřednictvím metodického vedení, vzdělávání a evaluace. V rámci projektu vzniklo metodické centrum, které poskytuje systematickou podporu realizátorům komunitní práce napříč regiony, a projektové týmy v konkrétních lokalitách pracují na posilování komunitních vazeb a participace obyvatel.

Vznik této aktualizované 2. verze Akčního plánu metodické podpory je odpovědí na vývoj v praxi, nové potřeby realizátorů a zkušenosti z více než dvaceti lokalit, které od července 2023 prošly intenzivní metodickou podporou komunitní práce. Podklady z praxe realizátorů ukazují, že metodická podpora musí být více adaptabilní, reflektivní a srozumitelná. Postupně se ukazuje potřeba důrazu na témata jako kompetence komunitních pracovníků, redefinice rolí, práce s lídry, realističnost cílů, ale také na otázky udržitelnosti a financování komunitní práce.

Od vydání [první verze akčního plánu metodické podpory komunitní práce](#) došlo ke změně ve vnímání a uplatňování metody komunitní práce. V praxi se silněji prosazuje orientace na dosažitelné úspěchy a zplnomocnění obyvatel prostřednictvím menších, konkrétních kroků. Stále více týmů pracuje s principy sdíleného lídrovství, přizpůsobuje se místnímu kontextu a věnuje pozornost reflexi vlastní praxe a etice komunitní práce. Veřejná setkání se transformují z jednorázových akcí do formátu, který podporuje kolektivní rozhodování a budování důvěry.

Zásadním výchozím bodem pro druhou verzi akčního plánu je **vyhodnocení plnění 1. verze akčního plánu**, které je samostatně uvedeno v nové kapitole. Tato rekapitulace nabízí přehled dosažených cílů, identifikovaných odchylek i poučení, která byla získána během metodického doprovázení komunitních týmů. Právě toto zpětné zrcadlo umožnilo revizi a zacílení podpory na oblasti s největším dopadem – od posilování reflektivní kultury až po plánování udržitelnosti.

Druhá verze akčního plánu proto reaguje na potřebu zkrácení a zpřehlednění dokumentu a nabízí koncentrovaný souhrn směrů metodické podpory, které vycházejí přímo z potřeb terénních týmů. Je zároveň nástrojem podpory orientace v metodické nabídce a vymezením klíčových priorit do závěrečné fáze projektu. Jejím cílem je nejen reagovat na současné výzvy, ale také připravit komunitní týmy na období po skončení projektu.

1. Kontext a východiska metodické podpory

Vývoj metody komunitní práce v ČR

Metoda komunitní práce se v českém kontextu rozvíjí více než dvě dekády, přesto stále není legislativně ani institucionálně pevně zakotvena. V praxi se tak její uplatnění liší napříč regiony i projekty. Významně se o rozvoj oboru zasloužily aktivity realizované v Moravskoslezském kraji pod odborným vedením Ostravské univerzity, která v minulosti vytvořila i základní metodické rámce. Kromě akademické sféry sehrály důležitou roli **místní iniciativy** a **projektové výzvy** z Operačního programu Zaměstnanost či Úřadu vlády, které umožnily v desítkách obcí a měst zavádění a realizaci komunitní práce.

V posledních letech se však ukazuje, že bez dlouhodobé systematické **metodické podpory, vzdělávání a reflexe** nemá komunitní práce dlouhodobý potenciál zakořenit se v praxi. Ačkoliv vznikají komunitní centra a projekty, naplňování principů komunitní práce zůstává často jen formální. Proto vznikl projekt KP, jehož cílem je **rozšířit metodu do nových lokalit, poskytnout realizačním týmům metodické vedení** a systematicky pracovat na **zvyšování odborné úrovně** komunitní práce v ČR.

Proč je metodická podpora klíčová

Metodická podpora plní roli mostu mezi teorií a praxí. Jejím účelem je:

- **provázet týmy komunitní práce v celém cyklu práce s komunitou** – od mapování po evaluaci;
- pomáhat **ukotvovat principy a hodnoty** komunitní práce v každodenní činnosti;
- zajišťovat **reflexi, supervizi, sdílení a vzdělávání**;
- **předcházet vyhoření** pracovníků a ztrátě smysluplnosti v práci.

Podpora musí být nejen odborná, ale také **citlivě přizpůsobená místnímu kontextu**. Jak ukazují zkušenosti z lokalit jako Kolín, Krnov či Velké Hamry, rozdíly mezi lokalitami jsou značné – a právě **metodická flexibilita** a porozumění specifikům každého místa se ukázaly jako klíčové předpoklady úspěchu.

Výzvy, na které metodická podpora reaguje

V rámci dosavadních metodických konzultací byly opakovaně identifikovány tyto výzvy:

- **Nízké odborné ukotvení komunitní práce** v některých týmech – nejasnosti v pojmech, principy komunitní práce se zaměňují za běžnou sociální práci.

- **Změna způsobu práce s komunitou** – nutnost přesunu od pasivních aktivit k facilitaci skutečného rozhodování komunity (např. redefinice „veřejného setkání“ jako nástroje pro kolektivní rozhodování).
- **Tlak na výkonnost a vykazování** – dochází k napětí mezi potřebou „dokumentovat komunitní práci“ a její skutečnou realizací, což se odráží i v práci s nástroji jako [EVKA](#) (Software pro responzivní evaluaci a plánování komunitní práce) vs. PePa.
- **Slabé zapojení lídrů a neaktivních obyvatel** – výzvou zůstává práce s neviditelnými částmi komunity, podpora lídrovství a zplnomocnění.
- **Nedostatečné zajištění financování a udržitelnosti týmů** – zejména u malých neziskových subjektů (např. AV Amari v Jihlavě) či obcí mimo hlavní dotační výzvy.

Metodická podpora reaguje na tyto výzvy systematicky: vytvářením podpůrných nástrojů, facilitací reflexí, plánováním mikrotýmových setkání, organizací regionálních platforem a sdílením dobré praxe.

2. Přehled plnění Akčního plánu metodické podpory komunitní práce (1. verze)

Shrnutí plnění hlavních oblastí akčního plánu (verze 1)

První verze Akčního plánu metodické podpory komunitní práce (červenec 2023) stanovila tři klíčové pilíře metodické podpory:

1. **Zavádění metody komunitní práce do praxe v nových lokalitách.**
2. **Zajištění kontinuální metodické podpory, vzdělávání a sdílení.**
3. **Systematická evaluace a reflexe komunitní práce.**

V období od července 2023 do května 2025 byly naplněny následující cíle:

1. Rozšíření metodické podpory do nových lokalit

- Metodická podpora byla poskytnuta v 11 **lokalitách**: Horažďovicko, Velhartice, Hostomice, Teplice, Krnov, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jihlava, Konice, Český Krumlov, Brno
- Proběhlo **14 metodických konzultací**, a to jak v terénu, tak online.
- Bylo podpořeno 14 organizací – od obcí a místních akčních skupin po neziskové organizace: DSO Horažďovicko, MAS Pošumaví, Obec Velhartice, spolek Host. pro NelhoStejnost (Hostomice), Centrum humanitární pomoci Teplice (CeHuPo), Armáda spásy (Krnov), Eurotopia.cz (Krnov), RomanyArt Workshop (Frýdlant, Jablonec), Akademie romského talentu (Jablonec), Magistrát města Jablonec nad Nisou, AV Amari (Jihlava), Město Konice, KoCeRo (Český Krumlov), Tripitaka (Brno)

2. Posílení vzdělávacích a sítovacích aktivit

- Uskutečnila se 3 **celonárodní setkání Platformy pro komunitní práci**, včetně tematicky zaměřeného setkání na komunitní lídrovství (Praha, 2024).
- Byla zorganizována **regionální setkání** a metodické mikrotýmy k reflexi praxe (např. Ústí nad Labem, Olomouc).
- Vznikla **pracovní verze metodických nástrojů**, např. doporučení pro práci s veřejnými setkáními, reflektivní deníky, vzory monitorovacích listů.

3. Reflexe, evaluace a podpora kvality

- Proběhlo **aktivní mapování potřeb** v lokalitách (např. Krnov, Hostomice, Frýdlant, Jablonec).
- Týmy obdržely **individuální podporu v plánování**, facilitaci, zapojování lídrů, zajištění udržitelnosti.
- V rámci pilotních lokalit Ralsko a Hanušovice byla komunitní práce zaváděna dle plánovaných kroků, včetně veřejných setkání a tematických skupin.

- Evaluace metodické podpory byla podpořena spoluprací s externím týmem evaluátorů, včetně participativního sběru dat a zpětné vazby.

Identifikované oblasti odchylek a adaptací

Přestože většina plánovaných aktivit byla naplněna, došlo k několika významným posunům:

- **Proměna formátu veřejného setkání:** Z původně jednorázového informačního setkání se stal nástroj pro kolektivní rozhodování (např. Jablonec, Kolín).
- **Důraz na rozvoj komunitních lídrů:** Potřeba práce s jednotlivci, kteří přebírají zodpovědnost, se ukázala jako klíčová pro udržitelnost (např. Frýdlantsko).
- **Nutnost přizpůsobení metodiky různým typům organizací:** Malé spolky (např. AV Amari) vyžadovaly individuální přístup v oblasti financování, plánování a supervize.

Závěr a poučení pro 2. verzi

Plnění 1. verze akčního plánu potvrdilo, že metodická podpora hraje nezastupitelnou roli při zavádění a zkvalitňování komunitní práce. Ukázalo se, že:

- Pružnost a přizpůsobení místnímu kontextu je zásadní.
- Reflexe a facilitace změn v týmech mají větší efekt než formální kontrola naplňování indikátorů.
- Investice do lídrovství, kompetencí a bezpečného prostředí v týmech zvyšují šanci na udržitelnost změn.

Druhá verze akčního plánu proto staví na těchto zjištěních a klade důraz na kvalitativní ukotvení, praktickou srozumitelnost a posílení kultury sdílení a reflexe.

3. Shrnutí aktuálních potřeb a výzev z praxe

Opakující se témata a potřeby v lokalitách

Analýza metodických potřeb realizátorů komunitní práce (Brno, Jihlava, Kolín, Konice, Krnov, Liberec, Velké Hamry ad.) ukazuje několik **stěžejních témat**, která se objevují napříč realizacemi komunitní práce:

1. Komunitní prostor a zázemí

Týmy opakovaně narážejí na absenci stabilního fyzického prostoru pro komunitní aktivity, zejména v obcích, kde komunitní práce nemá návaznost na stávající komunitní centra. Chybí možnost pravidelných setkání i možnost prezentovat komunitní práci navenek.

2. Spolupráce s obcí a vazba na samosprávu

Významným tématem je **nejistota role obce v komunitní práci** – zda je partnerem, realizátorem nebo pouze dozorujícím subjektem. V některých případech je patrná podpora samosprávy, jinde naopak nezáměr nebo i otevřený odpor.

3. Podpora komunitního lídrovství

Rozvoj lídrů z řad obyvatel je klíčovou podmínkou udržitelnosti komunitní práce, ale vyžaduje dlouhodobou podporu a bezpečné prostředí. Týmy často popisují **nejistotu, jak lídry oslovit, rozvíjet a přecházet k delegování odpovědnosti**.

4. Naplňování principů komunitní v praxi

Realizátoři si přejí lépe porozumět tomu, **jak v konkrétní praxi naplňovat principy komunitní práce**, zejména v oblasti zplnomocnění, kolektivního rozhodování a práce s místními zdroji. Dochází k zaměňování komunitní práce s volnočasovými aktivitami.

5. Komunikační strategie

Výzvou je efektivní **komunikace cílů a přínosů komunitní práce** jak dovnitř týmů, tak směrem k veřejnosti. Týmy hledají podporu v oblasti prezentace práce, vytváření narativu o změně a práce s předsudky majoritní společnosti.

Nejčastější bariéry v realizaci komunitní práce

Z jednotlivých lokalit se opakovaně vynořují tyto **klíčové bariéry**:

- **Podfinancování a nejistota dalšího fungování**

Finanční nejistota a absence stabilního financování po ukončení projektu jsou jedním z nejčastěji uváděných limitů dalšího rozvoje.

- **Nízká informovanost a status metody komunitní práce**

Komunitní práce stále čelí nízkému povědomí ze strany obcí, veřejnosti i některých realizátorů. Chybí jasné ukotvení komunitní práce v rámci politik sociálního začleňování.

- **Vyhoření a fluktuace v týmech**

Nedostatek času, vysoké požadavky na výstupy a nízká míra uznání vedou k přetížení a vyhoření pracovníků. Některé týmy popisují potřebu supervize a znovunalezení smyslu své práce.

- **Náročná práce s konflikty a fragmentací komunity**

Realizátoři často narážejí na obtíže při práci s komunitou, která je vnitřně nejednotná nebo zatížená konflikty. Témata nejsou sdílena a práce s jednotlivci je preferovanější než kolektivní rozhodování.

- **Nevhodné technické nástroje pro evidenci komunitní práce**

Mnohé týmy narážejí na nekompatibilitu mezi požadavky donorů (např. PePa) a reálnými potřebami evidence v komunitní práci (EVKA). To snižuje efektivitu a administrativní kapacitu.

Poznatky z metodických setkání – reflexe a doporučení

Metodická podpora během sledovaného období přinesla několik důležitých **reflexí** a **praktických doporučení**:

- **Začínat s malými, úspěšně proveditelnými tématy**

Důležité je volit témata, která mají vysokou šanci na úspěšné naplnění a přinášejí komunitě první pozitivní zkušenosti (např. úklid, veřejné ohniště, klubovna).

- **Veřejné setkání jako nástroj kolektivního rozhodování**

Dochází k redefinici veřejného setkání jako prostoru pro formulaci témat, výběr priorit a delegaci odpovědnosti – ne pouze jako prezentační nebo motivační akce.

- **Zviditelňování dobré praxe a sdílení mezi lokalitami**

Potvrzuje se význam platform a mikrotýmových setkání, kde dochází ke sdílení zkušeností, osvědčených přístupů a motivaci. Doporučuje se systematizovat sběr dobré praxe.

- **Reflexe rolí a střetu očekávání**

Týmy reflektují střet mezi rolí profesionála a člena komunity (např. komunitní pracovnice je současně obyvatelkou). Je potřeba metodická opora pro práci s touto dynamikou.

Tato zjištění tvoří základ pro nové tematické priority metodické podpory, které budou představeny v následující kapitole.

4. Nové zaměření metodické podpory

Posun v cílech metodické podpory

Na základě zkušeností z terénu a reflexí napříč zapojenými lokalitami dochází k významnému posunu v cílech metodické podpory. Původní důraz na **zavedení metody komunitní práce** je postupně nahrazován důrazem na **její kvalitativní ukotvení, srozumitelnost a vnitřní udržitelnost týmů i procesů**.

Cílem metodické podpory již není jen naplnění projektových indikátorů, ale především:

- **podpora kvalitní komunitní praxe**, která je v souladu s principy komunitní práce;
- **posilování porozumění roli komunitního pracovníka a týmu**;
- **rozvoj reflexivní kultury v týmu a práce s limity**;
- **vytváření prostředí pro rozvoj lídrů a přenos odpovědnosti do komunity**.

Metodická podpora se tak více orientuje na facilitaci hlubších proměn v přístupu, na ukotvení **smysluplné komunitní práce**, nikoli pouze na dosažení měřitelných výstupů.

Revize metodických priorit

Z nových potřeb a reflexí vyplývá několik **klíčových metodických priorit**:

1. Důraz na exit strategii

Týmy mají tendenci zůstat v roli hlavního nositele změny. Metodická podpora nově klade důraz na **přechod od facilitace ke sdílení odpovědnosti**, a to skrze plánování fáze „odchodu“ realizátora z centra dění. Exit strategie by měla být součástí každého komunitního procesu již od jeho počátku.

2. Podpora lídrovství a práce s aktivními obyvateli

Metodická podpora akcentuje rozvoj **sdíleného lídrovství**, kde každý může nést část odpovědnosti podle svých schopností. Práce s aktivními lidmi, posilování jejich rolí a plánování přenosu odpovědnosti z týmu na komunitu se stává základní osou podpory.

3. Redefinice veřejného setkání

Veřejné setkání již není chápáno jako akce pro obyvatele, ale jako **nástroj kolektivního rozhodování**, budování důvěry a výběru témat. Metodická podpora napomáhá facilitaci těchto setkání, práci s participativními metodami a zavádění jasných pravidel pro komunikaci s komunitou.

4. Rozvoj reflektivní praxe

Metodická podpora klade důraz na **pravidelnou reflexi** práce s komunitou i v rámci týmu. Pomáhá realizátorům v uvědomování si vlastních rolí, očekávání a limitů. Podporuje rozvoj týmové kultury otevřenosti a učení se z praxe.

Formy podpory

V reakci na různorodé potřeby lokalit i rozdílnou míru pokročilosti komunitní práce byla rozšířena **paleta forem metodické podpory**:

1. Osobní setkání v lokalitách

Zůstávají klíčovou formou podpory – umožňují přímý kontakt s týmem, mapování kontextu, vedení reflexe a facilitaci společných setkání s komunitou.

2. Online konzultace a porady

Pravidelné online konzultace umožňují průběžné řešení metodických otázek, přípravu veřejných setkání, práci s kompetencemi či plánování výstupů.

3. Peer sdílení a platformy

Metodická podpora systematicky buduje prostor pro sdílení zkušeností – **mikrotýmy, regionální platformy, výjezdní setkání** a tematické workshopy přinášejí inspiraci, oporu a vzájemné učení mezi lokalitami.

4. Vzdělávací formáty

Metodická podpora nabízí:

- **supervize** pro řešení týmových dynamik a prevenci vyhoření;
- **stínování** a návštěvy mezi lokalitami;
- **tematické workshopy** zaměřené na facilitaci, evaluaci, lídrovství, práci s konfliktem;
- **kurzy a sebezkušenostní výcviky**, včetně podpory evaluátorů a facilitátorů.

Toto nové zaměření metodické podpory posiluje kapacitu týmů nejen realizovat komunitní práci, ale **chápat a spoluvytvářet její smysl**, a tím přispívat k větší udržitelnosti změn v komunitách.

5. Akční rámec a harmonogram podpory

Přehled plánovaných aktivit metodického centra (do konce roku 2025)

Metodické centrum komunitní práce plánuje do konce projektu naplnit zejména tyto klíčové cíle:

- **Intenzivní metodická podpora** pro cca 20 projektů komunitní práce v 5 krajích – formou osobních a online konzultací, supervizí, facilitací veřejných setkání a plánování komunitních procesů.
- **Realizace celonárodních a regionálních setkání** (Platformy komunitní práce, mikrotýmy, výjezdní setkání), která umožní sdílení dobré praxe a prohloubení profesní identity realizátorů komunitní práce.
- **Rozvoj a implementace vzdělávacích aktivit** – workshopy, kurzy, supervize, stínování, zaměřené na facilitaci, evaluaci, lídrovství, exit strategii a sebereflexi.
- **Příprava metodických a evaluačních výstupů** – podpora při zpracování závěrečných zpráv a interních evaluací projektů komunitní práce (zejména pro výzvy Operační program Zaměstnanost+ a Operačního programu Jan Amos Komenský).
- **Spolupráce s evaluátory projektu a Ministerstvem práce a sociálních věcí** – zajištění návaznosti mezi metodickou a evaluační složkou projektu, podpora využívání nástroje EVKA (Software pro responzivní evaluaci a plánování komunitní práce).

Plánovaná činnost tak cílí nejen na podporu realizace komunitní práce, ale i na **posílení institucionálního ukotvení a profesní identity komunitních týmů**.

Tematické priority metodické podpory

Z tematických reflexí napříč lokalitami se jako klíčové do konce roku 2025 jeví následující oblasti:

1. **Exit strategie a udržitelnost** – plánování přenosu odpovědnosti z týmu na komunitu, práce s lídry, přenos kompetencí do samospráv a místních organizací.
2. **Lídrovství a práce s aktivními obyvateli** – podpora sdíleného lídrovství, trénink facilitace, plánování aktivit vedených komunitou.
3. **Veřejné setkání jako nástroj kolektivního rozhodování** – facilitace, nastavování pravidel, podpora participace.
4. **Evaluace a reflexivní praxe** – práce s nástrojem EVKA (Software pro responzivní evaluaci a plánování komunitní práce), podpora sebereflexe týmů, metodické zázemí pro sebehodnocení.
5. **Komunikační strategie a PR komunitní práce** – podpora týmů v tom, jak komunikovat principy a přínosy komunitní práce vůči obcím, veřejnosti a partnerům.

6. **Technická a projektová podpora** – řešení bariér projektového vykazování (PePa vs. EVKA), administrativní a strategické poradenství.

Harmonogram a forma podpory dle cílových skupin

Realizátoři komunitní práce

- **Pravidelné individuální konzultace** (online a prezenční)
- **Supervize a stínování** – zejména v lokalitách s proměnlivým týmem (např. Velké Hamry, Hanušovice)
- **Workshopy a kurzy** – témata dle vývoje projektu: lídrovství, evaluace, facilitace, konflikty
- **Setkání mikrotýmů** – sdílení mezi lokalitami v rámci regionů (např. Morava, severní Čechy)

Zástupci obcí a samospráv

- **Informační a facilitační setkání** – prezentace metody komunitní práce a její přínosy pro obecní politiku
- **Poradenství k financování a návaznosti projektů** (Operační program Zaměstnanost+, Operačního programu Jan Amos Komenský, Nadace Via apod.)
- **Společné plánování s komunitními týmy** – podpora ukotvení metody komunitní práce v místní struktuře

Partneři a odborná veřejnost

- **Tematické platformy a výjezdní setkání** – sdílení mezi aktéry z různých sektorů (nestátní neziskové organizace, Ministerstvo práce a sociálních věcí, místní akční skupiny)
- **Publikace a metodické výstupy** – sborníky dobré praxe, tematické články, evaluační zprávy
- **Spolupráce na výzkumu a evaluaci** – zapojení do odborných reflexí a tvorby doporučení

Tento akční rámec tvoří kostru metodické podpory pro závěrečnou fázi projektu a je průběžně laděn dle potřeb v terénu. Klíčovým principem zůstává **pružnost, účelnost a kvalita poskytované podpory**, nikoli její kvantita.

6. Evaluace metodické podpory a doporučení

Sledování efektivity metodické podpory

Efektivita metodické podpory je sledována prostřednictvím **kombinace kvalitativních a kvantitativních nástrojů**, které umožňují zachytit nejen rozsah, ale i hloubku a dopad poskytované podpory. Základ tvoří:

- **Záznamy z metodických konzultací**, výjezdů a online setkání, které obsahují reflexe týmů a doporučení metodiků;
- **Průběžná evaluace prostřednictvím nástroje EVKA** (Software pro responzivní evaluaci a plánování komunitní práce), který umožňuje hodnotit proces i výstupy komunitní práce přímo v lokalitách;
- **Individuální evaluace týmů ve spolupráci s výzkumníky a evaluátory projektu** (např. konzultace ke komunitní evaluaci v Krnově, Konici);
- **Reflexe na platformách a pracovních skupinách**, kde dochází ke sdílení zkušeností a ověřování užitečnosti podpory mezi samotnými realizátory.

Důraz je kladen na **zapojení týmů do reflexe vlastního pokroku**, a to formou vedení reflexních deníků, sebehodnoticích workshopů a případových analýz. Metodická podpora je tedy sama předmětem evaluace a součástí procesu neustálého zlepšování.

Doporučení pro další období

Na základě dosavadních zjištění navrhujeme následující doporučení s přesahem nad rámec projektu:

1. **Zajištění systémového financování metodické podpory i po skončení projektu** – metodická opora nesmí být vázána pouze na aktuální výzvy, ale měla by být strukturálně ukotvena (např. jako podpora profesního rozvoje pracovníků v komunitní práci).
2. **Zavedení standardů metodické podpory a jejího hodnocení**, včetně kompetenčního modelu metodika komunitní práce.
3. **Podpora rozvoje komunitních facilitátorů a lídrů** – včetně vzdělávání, mentoringu a mikrograntových nástrojů pro jejich činnost.
4. **Systematické využívání evaluace komunitní práce**, propojené s nástroji typu EVKA a opřené o výzkumné kapacity (např. Ostravská univerzita, výzkumný tým Agentury pro sociální začleňování).
5. **Vytváření podpůrné sítě** metodiků, supervizorů a evaluátorů, kteří pracují s komunitními týmy v různých krajích.

Indikátory úspěchu

Kvantitativní indikátory:

- Počet metodických konzultací, workshopů a supervizí.
- Počet zapojených lokalit a týmů.
- Míra využití nástroje EVKA (Software pro responzivní evaluaci a plánování komunitní práce) a počet vyhodnocených komunitních procesů.
- Počet vzniklých výstupů (zprávy, případové studie, metodiky).

Kvalitativní indikátory:

- Míra porozumění a aplikace principů komunitní práce u týmů.
- Rozvoj sdíleného lídrovství v komunitách (např. počet aktivních lídrů, tematických skupin).
- Změna v postojích samospráv a místních aktérů k metodě komunitní práce.
- Posílení reflexivní kultury v týmech – schopnost popsat vlastní procesy, kriticky je zhodnotit a adaptovat.

Závěr

Revidovaný Akční plán metodické podpory komunitní práce přináší ucelený přehled o směřování podpory v druhé fázi projektu. Klíčovým posunem oproti první verzi je důraz na kvalitu a udržitelnost komunitní práce, nikoli pouze na její rozšíření. Metodická podpora se zaměřuje na reflexivní praxi, podporu lídrů, sdílené rozhodování a smysluplnou spolupráci s obcemi, a tím umožňuje komunitním týmům posilovat vlastní kompetence i kompetence obyvatel.

Z vývoje v jednotlivých lokalitách je zřejmé, že metoda komunitní práce má potenciál být silným nástrojem sociálního začleňování – pokud je realizována kvalitně, s respektem k místnímu kontextu a s vědomím dlouhodobého horizontu. Metodická podpora se tak stává nejen nástrojem posilování kapacit, ale také garantem odbornosti a integrity komunitní práce v ČR.

V návaznosti na nově doplněnou kapitolu „Přehled plnění Akčního plánu metodické podpory KP (1. verze)“ je zřejmé, že naprostá většina klíčových cílů první fáze byla naplněna. Došlo k rozšíření metody KP do více než deseti lokalit, posílení vzdělávacích a síťovacích aktivit a vytvoření funkčních evaluačních a metodických nástrojů. Zároveň však praxe ukázala nutnost redefinovat některé přístupy – zejména přechod od kvantity k důrazu na kvalitu procesů, rozvoj leadershipu, podporu udržitelnosti a realistických cílů.

Zkušenosti z první fáze se staly důležitým zrcadlem pro tvorbu druhé verze plánu. Potvrdily, že samotné zavádění KP bez adekvátní metodické opory vede k formálnímu naplňování indikátorů, nikoliv ke skutečné změně v komunitách. Teprve systematická reflexe, bezpečné prostředí pro práci týmů a dlouhodobé plánování umožňují, aby komunitní práce byla vnímána jako relevantní, účinný a respektovaný nástroj změny.

Tento plán proto zároveň představuje výzvu k zachování a dalšímu rozvoji metodické kultury. Je třeba, aby podpora komunitní práce nekončila spolu s projektem, ale stala se součástí standardních systémů podpory obcí, neziskových organizací a veřejné správy. Komunitní práce potřebuje stabilní zázemí, kvalifikované pracovníky a funkční síť metodiků, kteří budou garanty její kvality a rozvoje i v dalších letech.